

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ (НА ПРИКЛАДІ РАДСАДІВСЬКОЇ ОТГ)

Лівандовська О.А.,

здобувач другого рівня освіти факультету менеджменту,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Ключник А.В.,

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедру

публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Систематизовані напрями впливу підприємництва на розвиток об'єднаних територіальних громад. Визначені основні проблемами для розвитку підприємництва у Радсадівській ОТГ. Обґрунтовані стратегічні напрями розвитку підприємницької діяльності в Радсадівській об'єднаній територіальній громаді.

Ключові слова: *об'єднана територіальна громада, підприємництво, стратегічні напрями, стратегічні цілі, соціальне підприємництво.*

Актуальність питання розвитку підприємницької діяльності посилюється в контексті формування та розвитку об'єднаних територіальних громад України. Адже саме підприємства є бюджетоутворюючими, забезпечують робочі місця і конкурентоспроможну заробітну плату, сприяють відновленню інфраструктури громади тощо.

Слід зазначити, що для підприємництва територіальна громада – не лише місце розташування підприємства, а й середовище життєдіяльності його теперішніх і потенційних працівників, споживачів, інвесторів. Саме тому підприємці розуміють, що не можна побудувати успішну компанію без успішної громади. Допомагаючи громаді, підприємець фактично закладає підґрунтя для розвитку власної справи в майбутньому.

У грудні 2016 р. процес децентралізації та волевиявлення мешканців зацікавлених громад призвів до появи Радсадівської об'єднаної територіальної громади (далі – Радсадівська ОТГ), до складу якої увійшли Радсадівська, Кіровська та Козирська сільські ради. Об'єднання відбувалося у відповідності до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [1].

Розвиток Радсадівської ОТГ базується на Стратегії розвитку Радсадівської сільської ради як об'єднаної громади на 2018-2020 роки [2], забезпечуючи реалізацію трьох стратегічних її цілей: Стратегічна ціль 1 «Економічний розвиток громади, як аграрно-промислового та туристичного центру»; Стратегічна ціль 2 «Створення комфортних умов життєдіяльності громади»; Стратегічна ціль 3 «Створення та розвиток сучасної системи управління об'єднаної громади».

У 2018 р. було досягнуто ряд позитивних результатів, а саме :Стратегічна ціль №1 «Економічний розвиток громади, як аграрно-промислового та туристичного центру»; Стратегічна ціль №2 «Створення комфортних умов життєдіяльності громади»; Стратегічна ціль №3 «Створення та розвиток сучасної системи управління об'єднаної громади».

Основними проблемами для розвитку підприємництва у Радсадівській ОТГ є: відсутність інструментів фінансової підтримки підприємництва і складність доступу до коштів для розвитку бізнесу; недостатність інформаційної підтримки підприємців; відсутність зведеної інформації по земельних ділянках і приміщеннях, які можна використовувати для ведення підприємницької діяльності; незадовільний стан інженерно-технічних мереж; недостатній рівень туристичної промоції громади; транспортна інфраструктура (низька якість доріг).

Проведений аналіз середовища та підприємницької діяльності суб'єктів Радсадівської об'єднаної територіальної громади дав можливість визначити стратегічні орієнтири розвитку підприємництва в досліджуваній громаді.

Вважаємо, що одним з перших стратегічних напрямів розвитку підприємницької діяльності в Радсадівській ОТГ є розробка Дорожньої карти розвитку підприємництва (умовна назва сукупності об'єктивно необхідних дій та кроків, послідовності подолання перешкод і рубежів, що ведуть до досягнення поставленої мети). Заходи Дорожньої карти повинні бути взаємопов'язані зі Стратегією розвитку Радсадівської сільської ради як об'єднаної громади на 2018-2020 роки. Основні складові цієї карти обґрунтовані нами у рамках цього розділу.

Створення реєстру активів громади передбачає збір та розміщення у вільному доступі інформації про вільні земельні ділянки для оренди, визначені місця для розміщення ТС. Це дасть змогу забезпечити прозоре використання активів громади з метою рівних умов та здорової конкуренції.

Відкриття Центру надання адміністративних послуг а також створення консультаційного центру для підприємців дасть можливість отримати фахові консультації підприємцями громади.

Також доцільним буде і розміщення посилання на Державний інфо-сервіс StartBusinessChallenge, який надає покрокові інструкції з детальною інформацією про дозвільні документи, що необхідні для реєстрації бізнесу.

Мінекономрозвитку та Офіс ефективного регулювання (BRDO) розробили «онлайн АРВ» – унікальний інструмент, що дозволяє державним службовцям та бізнесу проводити аналіз регуляторного впливу нормативно-правових актів не лише якісно та ефективно, а й значно скорочує часові витрати на його проведення.

Одним із інноваційних підходів розвитку підприємництва є впровадження коворкінгу на базі 4 загальноосвітніх навчальних закладах із загальною кількістю учнів – 353 особи.

Коворкінг — це колективний офіс, що включає в себе відкритий простір з закріпленими та незакріпленими місцями, приватні офіси та пропонує усі зручності для комфортної роботи.

В Радсадівській ОТГ має місце кадровий дефіцит фахівців з економічними навичками. Вони гостро потребують спеціалістів із проектного менеджменту, бізнес-планування, регіональних публічних фінансів, електронного урядування, GR, а також спеціалістів, які знаються на законодавстві про децентралізацію.

Вважаємо, за доцільним також утворити Клуб громадського діалогу. Його започаткування на засадах партнерства між підприємцями та представниками місцевої влади дасть можливість почути один одного та рухатися задля продуктивного розвитку бізнесу в правильному напрямку.

Як вже зазначалось, для бізнесу територіальна громада – не лише місце розташування підприємства. Передусім, це середовище життєдіяльності його теперішніх і потенційних працівників, споживачів, інвесторів. Саме тому підприємці розуміють, що не можна побудувати успішну компанію без успішної громади.

Одним із заходів реалізації інформаційної компанії «Купуй Радсадівське – залишай податки в громаді» є розвиток винного туризму. Це спеціалізований вид туризму, пов'язаний з ознайомленням з історією, технологією та культурою споживання алкогольних напоїв у Радсадівській ОТГ та дегустацією алкогольних напоїв безпосередньо у ПАТ «Радсад». ПАТ «Радсад» є лідером в Миколаївській області та в Україні з виробництва винограду, плодів, виноматеріалів та вин.

Вважаємо, що одним з факторів, який вплине на активізацію підприємництва у Радсадівській ОТГ є започаткування конкурсу «Бюджет участі», який надасть можливість кожному жителю брати участь в розподілі коштів місцевого бюджету через створення проектів для покращення ОТГ та/або голосування за них.

Вважаємо за доцільним також створити і довідник підприємств Радсадівської громади, щоб мати можливість просувати підприємства, в тому числі на міжнародному рівні.

Допомогу у розвитку соціального підприємництва суб'єкти господарювання Радсадівської ОТГ можуть отримати, прийнявши участь у Програмі соціального інвестування WNISEF, яка розробила механізм пільгового кредитування соціальних підприємств, який реалізується спільно з комерційними банками-партнерами, а саме з Ощадбанком України та Кредобанком.

Програма «Соціальне підприємство» надає можливість підприємствам малого бізнесу та фізичним особам – підприємцям, які в рамках своєї діяльності забезпечують реалізацію соціальних проектів та ініціатив або вирішують певні

соціальні проблеми незахищених верств населення, отримати кредит у національній валюті за ставкою від 5% до 10% річних.

Отже, стратегічними напрямками розвитку підприємництва в Радсадівській об'єднаній територіальній громаді [2] є: створення реєстру активів громади; створення консультаційного центру для підприємців; створення на сайті Громади окремий розділ «Підприємцям» та розміщення посилання на Державний інфо-сервіс StartBusinessChallenge [3] та «онлайн АРВ»; впровадження коворкінгу на базі 4 загальноосвітніх навчальних закладах [4]; започаткування навчальних гуртків; утворення Клубу громадського діалогу; проведення Всеукраїнського студентського професійного творчого конкурсу проектів «Територіальний розвиток громад в Україні»; започаткування конкурсу «Бюджет участі»; будівництво цеху з виробництва пелетів-гранул з відходів виноградарства (виноградна лоза), як альтернативного джерела для опалювання комунальних закладів громади; розвиток винного туризму [5], залучення інвестицій, написання грантів; сприяти розвитку соціального підприємництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 05.02.2015 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
2. Виконавчий комітет Радсадівської сільської ради «Стратегія розвитку Радсадівської сільської ради, як об'єднаної громади на 2018-2020 роки».
3. Державний інфо-сервіс. [Електронний ресурс] // StartBusinessChallenge. – Режим доступу : <https://sbc.regulation.gov.ua/>.
4. [Електронний ресурс] // Коворкінг. – Режим доступу : <https://andcards.com/uk/blogs/shcho-takie-kovorkingh>.
5. [Електронний ресурс] // ПАТ «Радсад». – Режим доступу : <http://www.radsad.com>.

Annotation: *Systematic directions of influence of entrepreneurship on development of united territorial communities. The main problems for the development of entrepreneurship in the Radsadov ATG are identified. Strategic directions for business development in Radsad United Territorial Community are substantiated.*

Key words: *integrated territorial community, entrepreneurship, strategic directions, strategic goals, social entrepreneurship.*